

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X évfolyam.

FIUME, szombat 1913. július 5.

150. szám

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco, 3. l. em.
Nyomda telefonszáma (lapzárta előtt) 400.

Felelős szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy hónapra 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Népek álmai.

—«O»—

(H.) Amióta a keresztény hadak a Vaskapuig szorították vissza a hanyatló török birodalom hadi erejét, az európai hatalmaságok törekvései közül el nem tűntek a Balkánra irányuló aspirációk.

Uj színt és irányt a görög nemzet szabadságharca adott ezeknek a törekvéseknek. Ez az új irány: a török uralom alatt élő nemzetek felszabadítása olyanformán, hogy felszabadulásunk után valamely nagy hatalom érdekkörének szolgálatába álljanak.

Ezt a politikát legnagyobb következetességgel és ennél fogva legtöbb sikerrel Oroszország vitte keresztül. Proklamálta, hogy ő a szlávok védő angyala és ezen az alapon küldte embereit a Balkánra, ahol dolgoztak, izgattak a török ellen, hirdették a szabadságharcot, nem ijedtek meg összekülvéseitektől, rablótámadásoktól, mészárlásoktól sem, de mindig és mindenütt hirdették Oroszország rokonérzését és biztattak segítségével.

Ezzel a munkával szemben igen különböző módon alakult a török uralom alól kibontakozó nemzetek közszelleme.

Montenegró, hogy ezzel a modernül furcsa állammal végezzünk legelőbb, pompásan értett ahhoz, hogy a szuverénitást anyagilag értékesítse. Nagy iparkodással csavarta föl szubvencióit Szent Pétervárott monarchiánkban és legutóbb Olaszországban. Ismeretes dolog, hogy ennek a nagy balkáni háborúnak első győztese a párisi

börzén Montenegro volt. Szkutari ostroma is csakhamar pénzkérdéssé lett nála. Szóval kereskedelmi vállalat, mel ykölpolitikai bonyodalmakban utazott és mindig nehezen fog belenyugodni a körülötte állandósuló viszonyokba, melyek lehetetlenné teszik majd üzletének folytatását.

Legkevésbé céltudatos valamennyi fölszabaduló nemzet között az albán. Eddig csupán condottieri szolgálatokat végzett és a törökkel szemben legfeljebb vallási különbséget érzett. A nemzeti érzés kifejlődését megakadályozta a családok egymás ellen való harca, a vérbosszu öldöklése.

A küzdő országok között legrégebben önálló a görög. De szinte száz esztendő óta getlensége alatt igen keveset fejlődött. Még pedig úgy kulturális, mint anyagi tekintetben. Hiszen nemesak völgyeinek termőföldjét hagyja kihasználatlanul, hanem pompás tengerparti fekvéséből sem tudott csinálni semmit. Pedig ebből már a régi görögök is világkereskedelmet teremtettek. Hadserege nem állja meg a komoly háborút. A törökkel szemben kísérletei kudarcra végződtek és mindig csak a diplomácia mentette meg a pusztulástól. Ebben a legutolsó háborúban sem voltak különös érdemei. És ma sem egyéb, mint az orosz politikának kész szolgája minden önálló program nélkül.

Szerbia vezeti Görögországot orosz rendelkezés szerint. Mert Szerbia a Balkán legérettebb és ennél fogva legveszedelmesebb országa. A béke állandó veszedelme ez a kis királyság, melyben az orosz pánszláv propaganda orgiákat ül. A közelmúltban és sajnos ma is, Hartwig követ ennek a szenvedőnek vagyunk egymásnak.

Márta leült mellém a padra az akácok alá és azután együtt, közösen hallgattuk beszédet némasággal. Végiggondoltam az életemet; csak néhány szóval, melyben a szenvedés pusztá gondolatává tömörül s a gyönyör filozófiai reflexióvá mélyül. Márta lehajolt, fölvetett a földről egy egy fehér virágot, azt tépte, harapdálta a fogával, vagy talán esőkölt. Szótlatlan néztünk az éjszakába... Talán féltünk, hogy összedül az a csodálatos gyászpalota, elmémul bennünk az üveghangnóta, amit az Éjjel játszik egy titkos hangszerezen — ha szólunk. Dalolt az éjjel finom melódiákat s tercelt hozzá a szívünk... De azután már nagyon nagy lett a némaság. Már szinte féltünk. És nemsokára megszólalt a Márta, csöndesen, felelőlegesen:

— Mondja... még mindig?...

Nem fejezte be. Zavartan föluggott és elfutott tőlem. Nagy, fülreperesztő esend volt. Csak a levelek remegtek meg a szél susogásától.

II.

A Babosék, akiknek a lányuk a Márta, itt laknak a tulsó végén, egy fehér házban, a nyárfa — közben. Az ezüstlevelű nyárfák között.

Márta édesapja nagy, egyenestartású öreg ur, csöndesen pipálgatja a verpelétit a kis verandán délutánonként és ápolgatja,

délynek szítója és irányítója Belgrádban. Ha a hágai békekongresszusnak vádló és ítélkezési joga volna, ezt az embert föltétlenül deportálásra itélné.

A török háborúban aratott könnyű sikerek megfosztották Szerbiát minden józanságától. Ebben az országban nincs ipar, kereskedelem, öntudatos közeposztály, nincsenek politikai hagyományok, szóval semmi ami céltudatos politikai pártot és ennek alapján kormányzást létesíthetne. Egyetlen szervezett intézménye van és ez a hadsereg. Azért nem lehet a katonaságot engedelmesre szorítani. Más országokban a fegyveres erő az állami intézmények öre. Itt egyéb intézmények híján maga az állam.

Ebből a helyzetből következik, hogy a török birodalom megsemmisítése után is megvan a küzdelemhez való kedv. A hadsereg előre akar menni és ehhez a kívánsághoz kitűnő alkalom az orosz biztatás, melylyel az önállóságra törekvő Bulgáriát akarja megfélemlíteni.

Mert Bulgária nagyon tisztán látja a helyzetet. Igen jól tudja, hogy Oroszország nem akarja gyámsága alól kiereszteni a balkáni államokat. Ez pedig azt jelenti, hogy állandóan fel akarja őket használni a hármasszövetség, különösen monarchiánk ellen. Ebbe a játékba Bulgária nem akar belemenni. A meghódított területeken kulturát, közgazdasági életet akar teremteni. Ehhez pedig ... ere volna szükség. Legfontosabb állami érdekeit nem akarja feláldozni csak azért, hogy Oroszország kiereszolja a Dardanellákat.

Ebben a helyzetben a döntő szerep Romániának jutott. Azonban akárminő hir-

gyomlálgatja a kicsiny violákat, a ház előtti kertecskében. Déléltönként pedig elmegy a patika elé, onnan meg a kis Keiner-kávéházba, ahol kártyáznak néha apróba, néha — gyakrabban — nagy pénzbe. Különösen, mióta idejött hozzánk a Krasznai Gyuri, aki minden játéknak mestere. Engem nem szeret az öreg Babos, mert nem vagyok sem dohányos, sem kártyás. Nem vagyok ember.

Mi ketten azonban Mártával, nagyon jól megértettük egymást. A postán, ahol mindketten dolgoztunk, harmatos reggelen az ő asztalán friss, illatos rózsák feküdtek, miket Márta, megnézve magát a tükörben, a hajába tűzött. És mindig megkérdezte tőlem, csöndesen, mosolyogva:

— Vajjon ki tehetné ide ezeket a virágokat? — És én is azt kérdeztem:

— Vajjon ki?...

Szóval mi ketten megértettük egymást nagyon jól. Vasárnap délutánonként, mikor átmentem hozzájuk, nagyon jól megvoltunk egymás mellett ülve, hallgatagon, kézfogva, szemlelőn.

Az öreg Babos nem tudott kártyázni és mégis játszott: mindig jobban vesztett s csak eluszott lassan a pénz, sok pénz. A Márta pénze is... Csak elment. És ekkor Márta kimondta:

... Vége a mi...

„A Tengerpart“ tárcája

Márta.

I.

Itt minálunk hamar leszáll az éjszaka.

A házunk előtt az akácok szerelmesen borulnak egy pad fölé és oda estéknént kiülök magam. Hallgatom, hogy a levelek mint yerődnék össze és remegnek az esti szellő szerelmi vallomásától. A lábam előtt lehullt fehér virágok siratják elmúlt életüket, a fiataságukat, illatukat, a napsugarat.

A csöndes estén, hogy a padon ültem az akácok alatt és elgondoltam, lehunyva a szemem, hogy ilyen szomorú öszöm még sohasem volt, felém jött a Krasznai felesége, a postás köszöntött. Aztán folytatta, amit én féltve, elrejtve, magamba zárva gondoltam, mondván:

— Nagyon fáj énnekem az az ehmulás...

Csöndes hangon szólt a Márta. A haja fekete, az ajka pirosuló és már megérett a csókra.

Hulltak elének a fehér virágok, sirva. És ekkor meg tudtam érteni, hogy ősszel, lehulló fehér virágok közt, elhaló, nagyon csöndes őszön, támad két idegen embernek, mint amilyen a Márta meg én, egyforma gondolatunk. Mert tavasz óta mi ketten ide-

adások is érkezzenek, szinte lehetetlen az, hogy Románia a hármasszövetség elhagyásával Bulgáriát e válságos helyzetben meg támadja. Ezzel Oroszország szolgálatába állna és végzetesen nagy hibát követne el. Mert Románia csak Bulgáriával egyetértve állhat ellen az orosz áradatnak. Öntudatos, békés fejlődésre törekvő állam pedig nem lehet az orosz politika szolgája.

A kedvezőtlen pénzügyi helyzet.

Az év elején teljesen meg voltunk győződve róla, hogy rosszabb már nem lehet a gazdasági helyzet és ez volt egyúttal az egyetlen bizodalunk is. Abban az időben már elviselhetetlenek voltak a pénzügyi viszonyok, az összes értékekben rohamos pusztítást tapasztalhattunk, de bizalmunkat az fokozta, hogy a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok nem voltak képesek teljesen hatalmukba keríteni a termelést. Csak annyit láttunk, hogy a kedvezőtlen pénzügyi viszonyok a különben kielégítő gazdasági viszonyok mellett a gyöngén szituált vállalatokat romlásba sodorták, de erősen hittük, hogy a pénzügyi viszonyok következtében erőszakosan lefojtott konjunktúra a viszonyok javulásával csak annál erősebben fog érvényesülni.

Ma már sajnos, nem lehetünk ennyi reménnyel a konjunktúra iránt. Legalább a nagy ipari államokban végbemenő események némileg bizalmatlansággal tölthetnek el. A német ipar foglalkoztatása alábbhagyott és szakemberek állítása szerint továbbra is gyöngülni fog. Azt mondják ugyan, hogy a német ipar ezt a hanyatlást könnyen el fogja viselni, mert a kedvező konjunktúra nyomában a munkabérek, a nyersanyag, a szállítási költségek jelentékenyen megdrágultak, a jelenlegi helyzet tehát elsősorban e tényezőknél fog orvoslást előidézni. Ebben a felforgásban egészen helyes igazság az, hogy a konjunktúra hanyatlásának ezek a kedvező jelenségei, legalább az ipar szempontjából. De nem szabad arról megfeledkezni, hogy az ipari foglalkoztatás hanyatlása igen könnyen válságokat idézhet elő. Nagyon jó volna az iparra nézve, ha elsősorban az említett tényezők árai hanyatlának, de igen sokszor megtörténik, hogy az iparcikkek árai rohamosan csökkennek, anélkül, hogy az

És vége szakadt.

III.

Tudom, hogy engem férfiatlannak tartanak azért, hogy hagytam ezt. Avagy azt mondják, hogy a friss, illatos rózsákat, haramatos reggeleken, a Mária pénze miatt vágtam le a töről.

De állana szembe, akik azt mondják, azokkal egy ószhaju, görnyedthátu, ráncosarcu, remegőkezű anya és mondaná sirva:

— Édes fiam vedd el azt a lányt, ha szereted, de akkor én meghalok...

Vagy mondaná, nekik a Márta, ki ifjú lány csak, de már is asszonyos és erősakaratu:

— Nem tudunk megélni a semmiből. Vége...

Hát természetes, hogy mikor aztán jött a Krasznai Gyuri, aki hossza, sovány ember, kevés hajja, de postafőnök és megkérte a Márta kezét. Márta hozzáment. Azon a tavaszon, amikor mi ketten idegenek lettünk egymáshoz.

Deazóta elmúlt a nyár, a forró, az izzó, a szenvedélyes és most, hogy az akácok hullatják kicsi, fehér virágukat, Márta már hozzám jön és azt kérdezi tőlem csöndes hangon, fejlehajtva:

— Mondja... még mindig?...

Kabos László.

említett termelési tényezők árában észrevehető változás állana elő. Nem hisszük, hogy a nagy bereken az ipari hanyatlásnak módjában lenne segíteni, mikor a megemelés költségei is túl nagyok; az sem valószínű, hogy éppen ezért az ipari nyersanyag hanyatlása legalább nyomon követhesse az ipari cikkek hanyatlását, amiből, főleg súlyos kritikák pénzügyi viszonyok mellett, a gazdasági termelésben is könnyen válságos állapotok állhatnak elő.

Angliában a vas- és acéliparban beállott hanyatlás szembeötő. Ujabb rendelkezések csak gyér számmal érkeznek, az árukban visszaesés állott be és a tultermelés jelenségei mutatkoznak. Olcsóbb lett az acél, amelyet a hajóépítésben és a vasuti kocsik gyártásában való felhasználása eddigelé megkímélt a nagyobb árhanatlástól és olcsóbb lett a szén is. De ezzel szemben az angol ipar alapos ismerői arra utalnak, hogy a többi iparágakban hanyatlás jelei nem mutatkoznak és hogy a konjunktúra hanyatlásáról nem lehet általánosságban szólni. Ugyanezek a jelenségek tapasztalhatók a német, a hazai és az osztrák vasiparban is, és a kartellek július 1-től újabb árleszállításokat kénytelenek életbe léptetni.

Az ipar egyes ágaiban beállott hanyatlást viszont okvetlenül kedvező jelenségnek kell tekinteni a pénzügyi szempontjából. Csakhogy az ipar pénzügyi viszonyainak csökkenése alig lehet szembetűnő hatással akkor, midőn mindenfelől óriási állami hitelügyek jelentkeznek, amelyeknek hatása alatt az egyes országok fémpiacai óvatosan elzárkóznak kénytelenek. A külföldi tőzsdék különben is kedvetlenek és még a balkán újabb veszedelmek eltűnése sem volna talán képes ezt a kedvetlenséget eloszlatni. A nyugat-európai tőzsdéket az észak-amerikai események tartják izgalomban. Az Egyesült-Államokban a vámtarifa reformja és az új elnöknek a trösztök és főleg a vasutak ellen való fellépése tartja izgalomban a közvéleményt. A vámtarifa a jövőre való tekintettel okvetlenül fejleszteni fogja az Egyesült-Államok gazdasági viszonyait, átmenetileg azonban a vámok leszállítása következtében a trösztök nyereségeinek csökkentését s ezen részvények áresését jelenti. A vasutak ellen indított és végző törekvései tekintetében nem eléggé ismert hadjárat nyomozó hatással van viszont a vasuti részvényekre. Hozzájárul, hogy Kanada rohamos fejlődése az utolsó években egyúttal, mint most kiderül, erős tulspekulációra vezetett a kanadai értékekben és ezeknek árhanatlása az európai piacokon is jelentékeny károkat okozott, melyeket a tőkehiány következtében nem voltak képesek megakadályozni és kénytelenek voltak az áresés okozta károkat szenvedni.

Az iparban tehát Európaszerte bizonyos gyöngülés jelei mutatkoznak, bár nem beszélhetünk még a konjunktúra általános hanyatlásáról. A külföldi tőzsdék erőtleneke és aggodva tekintenek a 1907-iki válság emlékeitől gyötörve újból Amerika felé, ahol erős változások állanak küszöbön, amelyeknek hatása e pillanatban még ki nem számítható. Mindezekben a kedvezőtlen jelenségekben társulnak a fölötte kedvezőtlen pénzügyi viszonyok, amelyeknek javulására a közel jövőben szintén nincs tényleg kilátás. Ezekre a jelenségekre azért kell a hazai viszonyok szempontjából nyomatékkal reámutatni, mert nálunk általános még a hiedelem, hogy a háború megszűnésével rohamos föllendülésre van kilátás. A tőzsdéi értékek sokat veszítettek és a kedvezőtlen viszonyok következtetésével óriási nyereségekre lehet

számítani. Mi pedig az említett jelenségekre való figyelemmel nagyon is ajánlhatjuk, hogy jó lesz vigyázni, mert mindenfelől olyan gazdasági jelenségek mutatkoznak, amelyeknek hatalomra jutása a háborúnál is veszesebb pusztítást idézhet elő.

Az általános kedvezőtlen viszonyok az okai egyúttal, hogy ugyyszólván az egész világ osztatlan érdeklődéssel fordul az idejé felé. Ma, ahol az emberi kéz és tudás a termelésben annyi óriási értéket produkál, ismét ama termelés fordulnak bizalommal, ahol az ember erői a természet erői mellett talán számításba sem jöhetnek. Ma az egész világot, a nagyipari államot nem kevésbé, mint az agrár országokat, a termés, a világtermés érdekli. Bármelyik nagy termőterület gabonatermése fog balul kiütni, az már baj jelent az egész világgazdaságra nézve. A gazdasági erők mindenütt ettől várják a felzárkózást vagy legalább is a hanyatlás megakadályozását. A legközelebbi napok ebben az irányban Közép-Európára nézve már sokat jelentő tapasztalatokat fogunk szolgáltatni.

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. *biológiai állomás és aquárium* díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal kivándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárt a susáki hiddal szemben levő lépcsőn vagy koesin a susáki Boulevard-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenéges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántológár, a papirgyár, a kőelajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

A KULTURA SZOLGÁLATÁBAN.

Ma reggel ezt a levelet hozta a posta: Tekintetes Szerkesztő Ur! Olvastam tegnapi lapjában „A kegyetlen állam” című cikket. Bizony nem szép maguktól, hogy szegény Márkus Emiliát kigunyolják, mikor anyagi bajba jut. Én pesti leány vagyok, gyakran járok a Nemzeti-be és lelkemből tudok gyönyörködni Márkus Emilia nagy művészetében. Bizony segíteni kellett volna szegényen, hiszen Jókainak is adtak 100.000 koronát. Márkus Emiliát nem lehet összehasonlítani egy néptanítóval, mert a két foglalkozás között igen nagy különbség van. Márkus Emilia pályája művészet, a néptanító pedig sablonos foglalkozás. Ha Márkus Emilia nem tud játszani, mert anyagi gondjai ágyba döntik, akkor a budapesti kö-

más török helyeket még mindig megszállva tartják. Törökország követeli, hogy ezeket a csapatokat azonnal távolítsák el, mert ha a bolgárok az említett helyeknek a kiürítését megtagadnák, kénytelen lesz felszólítását a legerélyesebb formában megismételni.

Oroszország hadi hitelt kér.

PETERVÁR, jul. 4. A hadügyminisztérium néhány nap előtt sürgős javaslatot terjesztett elő, melyben katonai célokra nagyobb hitelt kér. A hadügyminiszter ezt a követelést egyfelől az általános politikai helyzettel, másfelől a balkáni bonyodalmakkal okolja meg. A javaslat elintézésére a dumát sürgősen két titkos ülésre hívták össze.

Véres statisztika.

LONDON, jul. 4. A Daily Telegraphnak jelentik Belgrádból: Szavahihető hírek szerint a bolgárok az eddigi összeütközések alkalmával körülbelül 600 halottat és sebesültet vesztek, míg a szerbek részén ke-rek számban 2200 halott és 3000 sebesült volt a veszteség.

Lefoglalt pénz.

BÉCS, jul. 4. A bolgár kormány nem-rég 40 millió értékű pénzt rendelt Körmö-bányán. Az első részt már elszállították Szerbián át, mikor a konfliktus kitört. Ekkor a szerb kormány lefoglalta a pénzt. Az osztrák-magyar diplomácia rögtön közbe lépett és követelte a pénz kiadását, mert az addig, amíg Bulgária át nem veszi, magyar tulajdon. Szerbia a pénzt nyomban kiadta és az most Zimonyba van.

Uj katonákat.

BELGRÁD, jul. 4. A főparancsnok arra kérte a kormányt, hogy sürgősen küldjön a határra még 50.000 embert, mert a jelenlegi létszámmal nem bír a bolgárok ellen sikeresen operálni.

Hadifoglyok.

SZOFIA, jul. 4. 137 görög és 66 szerb foglyot Seresből Drinápolyba internáltak.

Általános támadás.

SZOFIA, jul. 4. A bolgár csapatok sikeresen nyomulnak előre. A görögök az egész vonalon visszavonulnak.

A bolgárok előnyomulnak.

SZOFIA, jul. 4. A csapatok parancsot kaptak az általános támadásra. A diplomáciai összeköttetést Szerbiával és Görögországgal megszüntették. A bolgár déli sereg feltartóztatlanul nyomul előre. A közeli órákban megtörténik a hivatalos hadüzenet.

Az istipi csata.

SZOFIA, jul. 4. Az istipi véres ütközet-ről jelentik, hogy a szerbe ktmadását a bolgárok bravuros hadművelete sikertelenné tette. A bolgárok Rakovónál megkerülték a szerb hadállásokat, miáltal a szerbek pozíciója teljesen tarthatatlanná vált. El kellett hagyniok a Vardar folyó jobb partját is.

Kivégzett bolgárok.

SZOFIA, jul. 4. Most napok multán tudódott ki, hogy a görög katonai hatóságok a legbrutálisabban bántak a bolgár csapatokkal Szalonikiban. Megtörtént az is, hogy a bolgár különítmény parancsnokát, Hespapsiev tábornokot a leghihetlenebb módon sértgették és tetteleg inzultálták, mikor elutazott Szalonikiból. A vasutállomáson al-

kalmazott bolgár hivatalnokokat és mérnököket a szó szoros értelmében elkergették. Nem engedték meg nekik, hogy a legszükségesebb ruhákat magukkal vigyék, két órában belül el kellett hagyniok a várost. Azokat a bolgár polgárokat, akik Szalonikiban régóta megtelepültek, legnagyobb részt kereskedők voltak, olyan ürügy alatt, hogy a bolgár kémeik, letartóztatták és főbe-lévték k.

OROSZORSZÁG BÉKÉT PARANC SOL?

LONDON, jul. 4. A Times-nek jelentik Pétervárról, hogy az orosz külügyminisztérium erélyes intervenciójára a bolgár, szerb és görög csapatok parancsot kaptak az el-lenségeskedés azonnali beszüntetésére. A hirt fentartással kell fogadni.

Szerb vereség.

BÉCS, jul. 4. A Reichspost szófiai jelentés szerint közli, hogy a szerb csapatok a novesepoljei mezőn a bolgárokkal szemben megsemmisítő vereséget szenvedtek.

Bolgár figyelmeztetés a görögöknek.

SZOFIA, jul. 4. A Mir a helyzettel kapcsolatban a következőket írja: Ha a szerbek annyi huzás-halasztás után a mai szkupstina-ülésben sem fogadják fentartás nélkül a döntőbírádságot, akkor semmi módot nem látunk a háboru elkerülésének lehetőségére. Ami a görögöket illeti, a szalonikii bolgár zászlóalj elleni eljárásuk kvalifikálhatatlannak mondható. A görögöknek semmi okuk nincs bizni a szerb segítségben. Meg-eshetik velük, hogy kettőért kell fizetniök. Ha Bulgáriának új pénzbeli és véráldozato-kat kellene hoznia, hogy szerződésben ga-rantált jogait biztosítsa, akkor elsősorban Görögországnak kell majd a kár megtérít-sét viselnie.

A bolgár kormány fenyeget.

SZOFIA, jul. 4. A görög jegyzék, melyet a görög követ a kormányának átnyuj-tott, kijelenti, hogy a görög kormány kény-szerítve látta magát a görög csapatoknak előnyomulásra parancsot adni, hogy megvédel-mezhessék hadállásaikat és a görög terüle-tet. Közli továbbá, hogy a görög főhadiszál-lás a szaloniki bolgár különítményt felszólí-totta, hogy fegyvereit egy órán belül adja át.

A bolgár kormány este válaszjegyzéket nyújtott át, melyben kijelenti, hogy éppen a görög különítmény volt az, mely a szerb csa-patokkal egyetértésben a tüzelést megkez-dette a bolgár előőrs ellen és hogy e kihívás következtében a bolgár csapatok abban a kényszerhelyzetben voltak, hogy a tüzelést viszonzozzák és a támadókat visszavessék. Ha a bolgároknak szándékuk lett volna a görög csapatokat megtámadni, másképp jártak volna el és támadásukat egész másképp vit-ték volna keresztül. A bolgár csapatok már tegnap parancsot kaptak a tüzelés beszünté-tésére és hadállásukban való megmaradás-ra. A görög kormány azonban ahelyett, hogy ezt szintén megparancsolta volna, a görög csapatoknak előnyomulásra adott utasítást. Ez a körülmény és a szalonikii bolgár zsá-lóalj erőszakos és illojális lefegyverzése vi-lágosan mutatja a görög kormány agresszív szándékait. A bolgár csapatok még tegnap beszüntették a tüzelést és a bolgár kormány reméli, hogy ugyanily értelmi parancsot fog adni csapatainak.

Abban a nem várt esetben, ha a görög csapatok holnapig nem kapnak parancsot a tüzelés beszüntetésére, hanem előnyomulás-

Valódi brünni szövetek

az 1913. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 kor.
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 kor.
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 kor.
(kabát, nadrág, és mellény)	1 szelvény 17 kor.
elegendő, csak	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvényt lelete szalonruhához 20.— K-ért, szintegy felöltő-szövetet, turistalódent, selyemkangarut, női kosztüm szöveteket stb. gyári áron küld, mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert postógyári raktár

Siegel-Imhof Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.

Az előnyök a melyeket a magánvevő élvez, ha szövetségeseitől közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyáriplacon rendel, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Minták, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen kris árúban.

ra kapnak utasítást, a bolgár kormány a fe-lelősséget az igen komoly eseményekért, melyek ebből előállhatnának, elhárítja ma-gáról és a görög kormányt a szalonikii bol-gár csapatok erőszakos és illojális lefegy-verzéseért felelőssé tenné.

Hadüzenet előtt.

BELGRÁD, jul. 4. Az államnyomdában tegnap óta lázas sietséggel dolgoznak a ha-diproklamációk kinyomtatásán.

SZOFIA, jul. 4. A hadiproklamációkat tegnap éjjel nyomtatták ki az államnyom-dában.

SZOFIA, jul. 4. Danev miniszterelnök tegnap, mikor az első hivatalos jelentések jöttek az összeütközésről, találkozásra kéret-te magához az ellenzéki vezetéseket. E konfe-rencia után a bolgár kormány hivatalosan bejelentette Pétervárotról, hogy meg fog tör-ténni a hadüzenet, ha a szerb és görög csa-patok nem szüntetik be előnyomulásukat Macedóniában. Savov tábornok fővezérhez az a parancs ment, hogy utasítsa az egyes hadosztályparancsnokokat, hogy tartózkod-janak a támadásoktól, ne lépjenek föl ag-gresszív, csupán arra szoritkozzanak, hogy a görögök és szerbek támadását visszaver-jék.

Félhivatalos szerb fürmedvény.

BELGRÁD, jul. 4. A félhivatalos Sza-mouprava fájdalmának ad kifejezést a fő-lött, hogy kielégíthetetlen falánksággal ide-gen birtok iránt, gonosz módon megsemmi-sítették a balkáni egyetértést és néhány tiz-ezer négyzetkilométer területért nem átal-lottak testvérháborút indítani. A legujabb események nagy szerencsétlenséget jelen-tenek a Balkánra, talán az egész szlávságra is. Vérfagyasztó a bolgárok barbársága, melylyel a Vörös kereszt védelme alatt álló egyik tábori kórházat megtámadták, sebesült szerb katonatiszteket és közkatonákat a legborzasztóbb módon lemészároltak. Ilyen jelenségek a mély boszuszomj érzetet kell, hogy beléoltsák a szerb katonák lelké-be. A bolgárokat ilyen felháborító gonosz-tetteikért utól fogja érni Isten sujtó karja. Már a csatatéren is kezdi utolérni az isten-itélet, de a háboru után is kimerültségükkel, veszteségeikkel, presztizsük szertefoszlásá-val, szomszédaik részéről irántuk megnyil-vánuló gyűlölettel fognak bünhődni átkos gonosztetteikért. Keserű azonban a csalódá-sa a szerb népnek, mely eddig a bolgárokat testvériesen támogatta, legjobb fiainak vé-rét hullatta a bolgárokért.

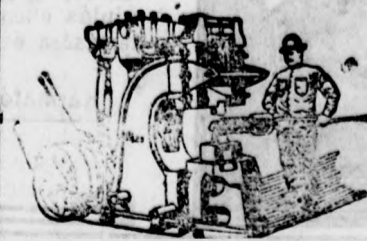
Gróf CSÁKY LÁSZLÓ

Prakfalvi Vas- és Acélgár rt.

Budapest, IX., Csillag-utca 4. szám.

Öntöttacélmű AJAX 5/0 gyors-esztergaacél. AJAX szerszám-acél. AJAX kőfűrő acél stb.

Szab. AJAX rugóspöröly a leg-jobb közlöműves kovácspöröly Több mint 1700 drb. üzemben.

Szerszámgyártás

Malom-, bányá-, kovács-, lakatos-és kőfaragó szer-zszámok, kész kö-zetfűrők, lapátok

IDEGENFORGALOM

(Mouvement d'étrangers)

— **Kezdődik a szezon.** Bár az időjárás egyáltalán nem mondható kedvezőnek, még is, úgy látszik, megindul az abbáziai szezon. A tegnapi napon már mintegy 130—140 fürdővendég érkezett és nagyon valószínű, hogy ez a szám most már napról-napra emelkedni fog. A feketehimlővel kapcsolatos ijedelemtől elment, a közönség belátja, hogy aggodalomra ok nincsen és nyugodtan jöhet Abbáziába. De ideje is, hogy a szezon megkezdődjék, mert ha úgy tart tovább, valószínű gazdasági katasztrófa következik be az osztrák rivierán.

ABBAZIA

tegnap érkezett fürdővendégei:
(Hótes arrivés hier:)

Arnold Anka Zágráb	Liburnia
Ableitinger Dóra Brassó	Scheffer
Brüll Samuel Prága	Steinacker
Brunhuber Mária M.-Vásárhely	Antonienh.
Brilla Jenő Zólyom	Securanst.
Bille Bernat Orosháza	Splendit
Braun Jakab Ciska	Breiner
Braun Róza Ciska	Breiner
Braun Ida Ciska	Breiner
Bandler Charlotte Wien	Breiner
Brenner Gyuláné Ujpest	Breiner
Brüll Samu Budapest	Breiner
Breuer Lajos Budapest	Habsburg
Barabás Lujza Budapest	Renée
Christanelli Simon Salzburg	Schlosser
Dr. Lendvai Sándorné Budapest	Richter
Dr. Leo Pálné Budapest	Renée
D. G. Balsbaruth Sofia	Grand H.
Bresnitz Wanda Zágráb	Istria
Dohány Zoltán Szabadka	Habsburg
Dehlic Milka Ribnik	Drazica
Dukasz Dávidné Nagykanizsa	Juliana
Diamant Jakab Bedőháza	Securanst.
Domány Gyula Budapest	Quitta
Drach Morné Kapuvár	Habsburg
Franckiewicz Péter Wien	Brancheta
Fehér Józsefné Budapest	Breiner
Fihl Jidric Prága	Landr
Fürst Bianka Gráz	Hausner
Früwirth Mathilde Wien	Antonienh.
Fischer Miksa Budapest	Securanst.
Gácsér József Budapest	Bristol
Gregoric Vilin Zágráb	Liburnia
Grossmann Ludwig	Lackner
Greber Jolán Ciska	Breiner
Gáspár Sándor Budapest	Grosz
Grob Mór Wien	Grosz
Grünfeld Dezső Budapest	Lido
Gerő Adolf Budapest	Speranza
Gianone Ernestin Tornya	Quitta
Gresskovicz Vilmos dr. Brassó	Scheller
Hopke Magda Marosvásárhely	Antonienh.
Hochfelder Bertha Budapest	Tivoli

Hochfelder Mártha Budapest
Hagn Karl Wien
Herzl Erna Gráz
Heller Richárd Baja
Horváth Izabella Főherceglak
Knebfewski Wardan Cestochowa
König Móréné Budapest
Karmos Sándor Miskolc
Köves Izso Budapest
Keilai Károly Budapest
Knöpfelmacher Olga Wien
Kapich Lili Gyula
Kanitz Martin Pozsony
Kohn Rita Máramarosziget
Kindl Josefina Ilk
Karing Valerian Riga
Kokovay Viktória Szeged
Kasner Philipp München
Krasztlné Baranya
Lengyel Irén Marosvásárhely
Lipták András Gyula
Lulay Simon Pécs
Lieblieh Renée Budapest
Ifkovits Kálmán Szeged
Lederer Sanné Mohács
Lantos Jozsef Sopron
Lamarche Istvánné Budapest
Medica Johann Laibach
Miklós Géza Budapest
Mraz Julia Budapest
Masopust Gusztáv Győr
Müllerova Josefa Turnov
Nagy György Budapest
Nacher Dávid Csernowitz
Oszmann Mór dr. Ujpest
Pogacnik Minka Laibach
Papp Béla Nagyvárád
Polatsch Ernst Sziszek
Praznovsky Anton Pöstyén
Parraghy Dezsőné Budapest
Petras Pk. Cehy-Bród
Pavlin Ferenc Budapest
Pollák Illés Baja
Passavecz Mici Baja
Pollák Rezső Budapest
Popovics Darinka Zombor
Rusznayk Erzsébet Budapest
Ravasz Istvánné Orosháza
Róna Mór Kishér
Schwarcz Phöllins Resicabánya
Steiner Julia Budapest
Sommenschein Dezső Miskolc
Szöllösi Sándorné Budapest
Sah Jakab Trieszt
Selinger Berei Wien
Schmitt Jakab Mainz
Schneller Alois Budapest
Schöner Dezsőné Budapest
Schwarcz Róza Gráz
Szalai Andor Budapest
Stanisavlyevic Zlata Zágráb
Svandia Lóra Petrinya
Slauszky István Székesfehérvár
Sielberstein Sándor Budapest

Tivoli
Agram
Grosz
Herkules
Elsa
Melanie
Renée
Habsburg
Habsburg
Habsburg
Habsburg
Szező
Szező
Drazica
Stefania
Töchterheim
Bellevue
Securanst.
Breiner
Securanst.
Al Mare
Austria
Vermes
Breiner
Melanie
Istria
Grand H.
Vermes
Richter
Securanst.
Landr
Palace
Speranza
Breiner
Posthorn
Habsburg
Fischer
Fischer
Breiner
Antonienh.
Quitta
Breiner
Breiner
Janette
Al Mare
Grosz
Habsburg
Breiner
Jacie
Renée
Habsburg
Wlassics
Liburnia
Istria
Stefania
Habsburg
Riviera
Hausner
Quitta
Quisisana
Quisisana
Securanst.
Securanst.

Securanst.
Schanzer
Royal
Lido
Lido
Lido
Al Mare
Landr
Landr
Grosz
Lackner
Breiner
Breiner
Breiner
Janette
Münz
Habsburg
Breiner
Vermes
Richter
Speranza
Palace
Securanst.
Gutenberg
Quarnero
Breiner
Riviera
Steinacker
Steinacker

Velence

San Marco szálloda

(Campo S. Luca).

Modern berendezés. — Fürdők. — A génuai kiállításon dícséző okmányokkal kitüntetve.
SZOBÁK 2 és fél LIRATÓL FELJEBB.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

„Bonavia” szálló

Via Edm. De Amicis 4.

Mindkét szállóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és köbányai polgári sör.

Tulajdonos

Ederer-Burger Gyula.

Tudja Ön már,

: hogy mi az :

ALGA?

Az ALGA egy kizárólag növényi nedvekből készülő gyógyszer, mely biztos eredménnyel használható csúzfájdalmak, fejfájás, fogfájás, kellemetlen szájszag, nátha, gége és mellhurutok, gyomorgyengeség, hányás, tengeri betegség és ájulás ellen valamint használható a rossz levegőjű betegségek és bármely szoba levegőjének tisztántartására és bármely szoba levegőjének illatosítására.

Kapható kizárólag!

Budak D.

gyógyszertárban

VIALE DEAK — FIUME — VIALE DEAK

zönség sok kellemes estétől esik el. Már csak azért is segíteni kellene rajta.

Tisztelettel

(Aláírás.)

Ezt a levelet egy Abbaziában nyaraló bájos pesti leány írta. Fiatal, rajongó lélek, akit a kedvező sors megkímélt attól, hogy az élet igazi harcát lássa és a kenyérkereset izzadtságait törölnie kelljen. Ezt a körülményt tartom szem előtt, mikor levélre a következőkben válaszolok:

Bájos levélíródom, akinek soráiból az intelligenciá, az okosság és tanultság látszik, engedje meg, hogy nagyon, de nagyon esodálkozzam Önön. Felfogása annyira téves, hogy összes érveit néhány sorban halomra tudom dönteni.

Lássuk csak! Kegyed gyönyörködni tud Márkus Emilia művészetében. Én is. Ebben tebát egyezünk. Csak hogy én a szép költeményekben, novellákban, regényekben is tudok gyönyörködni, talán jobban, mint Márkus Emilia művészetében, mégsem proponálom, hogy a költők és írók anyagi ügyeit rendezze az állam. Mert az állam pénze nem erre való. Azt a gyönyört, amit Márkus Emilia Önnek nyújt, az állam évi 24.000 koronával honorálja. Ugye Ön is elismeri, hogy ez tisztességes existenciá. Ebből meg lehet úgy élni, hogy ne kelljen 60.000 korona adósságot csinálni.

Amit Jókairól méltóztatik írni, az csak azért helytelen, mert azt a 100.000 koronát nem az állam adta a költőfejedelemnek, hanem a nemzet. Közadakozásból. Próbálják meg Márkus Emiliának is gyűjteni. Biztosíthatom, hogy 1000 korona sem jön össze. Ekkora differencia van Jókai és Márkus között. Szinte nem volna szabad a kettőt egy napon említeni.

Aztán a tanítók! Kedves Nagysád, ha az a görnyedt hátu pedagógus Önt néhány esztendővel ezelőtt meg nem tanította volna — évi 600 forintokért — a betűvetésre, akkor bizony ma nem gyönyörködne Márkus Emiliában, nem olvashatta volna tegnapi irásomat, nem tudott volna válaszolni, nem konstatálhattam volna, hogy intelligens, okos és tanult, nem írhatna anizkszokat, hanem névalírás helyett csak keresztet rajzolna a papírosra, mint azok a szerencsétlenek, akik nem részesültek a szegény tanító áldásos munkájában. Bizony, kedves kisasszonykám, nemcsak a német Schulmeisterek nyertek esatát, de a mai modern államok talpköveit is ők rakják le. Ime, ilyen differencia is van Márkus Emilia és a néptanító között. És higye el, a művészet is foglalkozás, a jelen esetben 24.000 koronával garanzálva.

A budapesti közönséget se féltse, bájos levélíró. Semmi sem pótolhatatlan. Julius Cézár, Shakespeare, Napoleon, Kosuth Lajos, Deák Ferenc, Bismark, Széchenyi István voltak olyan kapacitások, mint Márkus Emilia. Meghaltak, csak az emléküik él, de a világ kereké azért egy pillanatra sem akadt meg.

Levelének csak egy magyarzata van. Kegyed is beleesett abba a színész-kultuszba, ami már társadalmi betegség Magyarországon — és főleg azok között grasszál, akik még nem látták a színpalakat — belülről.

Igy van ez, Nagysádkám, mely után hagyjunk békén feküdni Márkus Emiliát, a 60.000 korona betegét.

(k. p.)

— **Igy irnak rólunk.** A fiumei városi hatóságnak a törvényesség és a kormány tekintélye elleni felázadását azzal szokták menteni, hogy ez a mozgalom csak is a kormány a kormány ellen megy, ellenben a magyar nemzet és a haza ellen semmit sem tettek és ragaszkodásuk e részben törhetetlen. Ezt a frázist több ízben hallottuk a rappresentanzában, sőt legutóbb a delegációban is. Hogy mennyire kétszínű ez a mentegetőzés is, tegyen arról tanuságot a La Bilanciának „La madrepatria“ (az anyaország) cím alatt közölt cikke. Ez mindjárt azzal kezdődik, hogy eljött annak az ideje is, a mikor nyilvánvalóvá lett, hogy a két népnek (az olasznak és a magyarnak) nemcsak az érzülete nem azonos, hanem a kultúrája sem.

„Azonban, — így folytatja — a míg Magyarország történetének ez a legszomorubb időpontja, az ő politikai és polgári leromlásának (decadenza), az ő erkölcsi és értelmi lealacsonyodásának (abbassamento) az ideje, reánk nézve ellenkezőleg a fölébredésnek az órája és nekünk újra meg kell mutatni nagyságunkat és felsőbbségünket az egész civilizált világ színe előtt.

És most a nép (t. i. a magyar), mely nem birt a maga politikai és polgári leromlásából fékezetlen ambiciójánál egyebet megmenteni, ideküldte közibénk fiait az ő lelki életük szegénységével azért, hogy az ő műveltségük és nyelvük kiüldözze a miénket stb.“

A cikk további folyamán bőséges inzultusokkal illeti a magyarokat, a kik szerint „szűk elméjük“ és epedve várja az időt, a mikor épp úgy, mint a barbár invázió eltakarodása után, a fiatalság szívéhez „új hit tér vissza új célok“ után. Hogy mik legyenek az új célok, azt a cikk vége mondja meg így:

„Jövőbe néző elménkkel éberek és figyelmesek vagyunk amaz órában, a mikor azoknak az erőszakossága dühöng, a kiket apáink barátaiknak hittek; csak előre!“

Mindjárt utána egy másik cikkben az van, hogy a horvátok most már rehabilitálva vannak, „mivel sokkal jobbak azoknál (t. i. a magyaroknál), a kik tegnapig barátaink és hivatott szövetségeseink voltak.“

Bizonyosan Fiumében sem lehet egyetlen épeszü emberrel sem elhitetni, hogy ez a különben nem egyedülálló támadás Magyarország és a magyarok iránt barátságos. Az utóbbi időben egyébként a pszichológusnak olyan zuhataga szakadt reánk, hogy már szinte hidegen hagy bennünket minden, de a magyarok iránt mindig barátságos (!) képet mutató Bilanciának ezt a cikkét már be kellett mutatnunk. Hadd lásson mindenki tisztán.

— **Házasság.** Descovich Albin tengerhajózási parancsnok szeretetreméltó leányát, Mária-t, eljegyezte Stangher Benedek fiumei m. kir. vámtiszt.

— **Térzene.** A városi zenekar ma, pénteken este fél kilenkor hangversenyt ad a Dante-téren a következő műsarral:

1. Vassella — Katonai induló.
2. Mascagni — A „Le Maschere“ opera szimfóniája.
3. Massenet — Részlet a „Manon“ operából.
4. Giordani — Az „Andrea Chénier“ opera IV. felvonása.
5. Waldteufel — „Pomone“ korigó.

— **Panaszos levél.** A következő panaszos levelet kaptuk: Igen tisztelt Szerkesztő ur! Tegnap az esti gyorsvonattal Budapest-ről Fiuméba érkezve, első dolgom volt, hogy hordár után nézzek. Hosszu és ideges várakozás után megjelent a 4-es számú hordár, aki átvette négy darabból álló kézi podgyá-

szomat, de nem vitte el, hanem letette a földre, mert észrevette, hogy az egyik kocsi-ban vannak még utasok, akik hordárt keresnek. Ezek podgyászait lerakosgatta az enyéim mellé, hogy azután egyszerre vigye ki az egészét és jó keresethez jusson. Amikor emiatt rászóltam, horvát nyelven feleselni kezdett s a podgyászsal együtt faképnél hagyott. Mintegy negyed óráig tanácsalalmi állottam a sinek között, míg végre nagy megkönnyebbülésre egy magyar hordár jelentkezett s kocsira tette podgyászait. Szerencsére éppen idejében érkezett ez a hordár, mert az állomás előtt már csak egy kocsi volt. Képtelen állapot, hogy egy hordár, aki pláne magyarul sem tud, magyar vasuti állomáson így viselkedjen az utasokkal szemben. Elvégre nem az utasok vannak az ő kedvéért, hanem ő az utasok kegyelméből. Az állomásfőnök ur figyelmébe ajánlom a 4-es számú hordárt. Szerkesztő ur alázatos szolgálja B.

— **Török hadifoglyok Fiumében.** Ma reggel a hazaszállítandó török katonák egy része már megérkezett Fiuméba. Az állomáson a katonai parancsnokság fogadta a törököket, kiket a 85. gyalogezred egy szakasza kísért idáig. A kikötőben közvetlenül a Saxonia kivándorló hajó mellett készenlétben áll a Báro Fejérvary gőzös, melyet teljesen felszereltek a hadifoglyok elszállítására.

— **Kis gyermek halála egy Adria gőz-sűn.** A Matlekovits gőzös kapitánya a hajó érkeztekor a révhivatalnak jelentést tett, hogy Algir kikötőben való tartózkodásakor mult hó 30-án egy 5 hónapos gyermek halt meg. A kicsike fia volt Salvatore casablancái lakosnak.

— **A Szápáry-móló építése.** A tengerészeti hatóságnál ma tartották meg a Szápáry móló építésének és a rakpart bővítésének versenytárgyalását. Négy ajánlat érkezett be és pedig: Dávid János és Fia 569.245 kor. 46 fillér. Rubinich 631.573 korona 81 fillér, Farkas József 489.964 korona 83 fillér, Gregersen és Schwarz 539.039 korona 79 fillér. Mint a számokból látható, az építést a legolcsóbb ajánlattevő Farkas József fogja végezni.

— **Zátónyról felszabadított gőzös.** A Zlarina közelében zátonyrajutott Lovrinac gőzöst tegnap sikerült felszabadítani. A kiemelési munkálatokat a Cyclops és az óriási Belrorie mentőhajók végezték. A megsérült gőzöst Triesztbe vontatták.

— **Az Ördög-por hatása.** Ravasz módon lopták meg tegnap Garbiş Adél susáki asszonyt. Az asszony via Ludoviceai lakására este 7 óra felé beállított egy feketébe öltözött magas sovány fiatalember, kezében sárga bőrönddel és az „Ördög“-por képviselőjének mutatkozván be, nagy bőbeszédűséggel rábeszélte az asszonyt, hogy a porból vegyen. Azt mondotta, hogy férgek ellen igen kitűnő hatása. Az asszony azonban nem igen ment lépre. Végre, mint legyek elleni szert, hajlandónak mutatkozott próbát csinálni. Bevezette az illetőt a szobába, ki a szoba különböző részein hintéseket végzett, azután azzal, hogy néhány nap múlva rendelésért jön vissza, elbucuzott. Az idegen távozását után vette észre az asszony, hogy az asztalon heverő 70 korona értékű órája eltűnt. Feljelentést tett a rendőrségen.

— **A kikötőből.** Jul. 4. Érkezett: Lina olasz gőzös Zenggből, üresen.

Indult: Austria osztrák gőzös Kebeba, 600 tonna cukorral, 70 tonna papirral, 40 tonna fával, 230 palack ecettel és 60 tonna üvegáruval; Barletta olasz gőzös Bariba, 40 tonna fával, 10 tonna cukorral, 150 zsák tengerivel, 40 hardó olajjal; Giuseppe olasz gőzös Marseillebe, 1200 tonna fával.

— **Corse mozi.** Ma esti új műsor. Eclair Híradó. — A hazáért, dráma. — Gontran a hanyagság ellen.

— **Mázoló- és festőmunkások gyűlése.** A fiemei mázólo- és festőmunkások ma este 7 órakor az Eneo-téren levő Munkásotthonban gyűlést tartanak, melyen helyzetüket beszélnek meg.

— **Öngyilkosság Abbáziában.** Kertész Béla budapesti magánhivatalnok tegnap Abbáziában a Wienerheim penzióban agyonlőtte magát. Kertész nemrég hamisított tikketekkel megkárosított egy bukméker céget és a büntetés elől Abbáziába szökött.

— **A feketehimlő ellen.** A feketehimlő elleni védőoltások július 7-étől 12-éig naponként délután 3 és 5 között lesznek a mentőállomáson (Via Ciotta.) A beoltási bizonyítványok mindennap átvehetők.

— **Hálótársak között.** Dilzet Lajos 20 éves grohovói munkás egy körülbelül 30 tagú társasággal hált együtt egy cantridai lakásában. Tegnap este Dilzet lefekvés előtt 35 korona készpénzt a matrac alá tette, az összeget azonban reggelre már nem találta meg. Dilzet a lopásról jelentést tett a rendőrségnek.

— **Részeg állapotban.** Pilepich Antal zameti lakos tegnap a lakásán részeg állapotban nadrágszíjára felakasztotta magát. Szerencsére tettét még idejekorán észrevették és megmenhették az életnek. Pilepich javíthatatlan alkoholistá, aki részeg állapotban mindig öngyilkossági tervekkel foglalkozik.

— **Repül a nehéz kő.** Martinovics József 7 éves fiút tegnap a via del Pinon egy ismeretlen egy kővel megdobta. A kő meglehetősen súlyos sérülést ejtett Martinovics fején. Bevitték a kórházba.

— **Berlin-szálloda Budapesten.** A főváros élete újból egy látványossággal lett gazdagabb. A Révay-utca 10. sz. a megnyílt a 140 diszesen berendezett szobából álló Berlin-szálló, melynek vezetését Winkler Ottó, az abbaziai Lederer-penzió volt igazgatója, a Royal nagyszálló volt titkára, a berlini Hotel Monopol volt igazgatója vette át, ami egymagában garancia a szálló előkelő székszerű vezetésére.

Hattyu gőzmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette, melyre a közönség szíves figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

Fiumei magy. Uri és Női Fodrászterem

Adria palota. Telef. 11-60.

Ujjonnan és higiénikusan berendezett külön kabinokban olcsón végeztetik **fejmosás, hajfestés, onduláció, divatos fésülés és manicure.** Nagy raktár divatos betétekből, vágott hajból és pipere cikkek közül.

A higiénikus uri teremben gyors és pontos kiszolgálás

Olcsó tűzifa

felapritva kapható az Első fiumei parketgyár és gőzfűrészt r. t.-nél házhoz szállítva tonnánként 25 koronáért. Legkisebb szállítás egy fuvar (körülb. 2 tonna). Telefon 16-29 és 39.

TŐZSDE.

	Jul. 3 zárlat	Mai árt. 1/1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	811.25	812.50
Oszt. hitelrészvény	614.—	614.—
4%-os koronajáradék	81.05	81.05
Oszt. magy. államv. ut.	692.—	792.—
Jelzálogbank	412.—	412.—
Leszámitolóbank	505.—	505.—
Hazai Bank	275.50	275.50
Magyar Bank és Keresk. R-T.	531.25	531.25
Rimamurányi	679.—	679.—
Salgótarjáni	744.—	744.—
Közuti Vasut	630.50	630.50
Városi Villamos	352.—	352.—
Adria	534.—	534.—
Déli Vasut	117.50	—
Magyar Cukoripar	2755.—	—
Rizsgyár	3800.—	—
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.69	—
Buza májusra	—	—
Buza októberre	11.20	11.20
Rozs 1913 áprilisra	—	11.69
Rozs októberre	8.87	8.87
Tengeri májusra	7.37	—
Tengeri júliusra	7.70	7.70
Tengeri augusztusra	7.87	7.87
Zab áprilisra	—	7.37
Zab októberre	8.55	8.80
Bécsi Értéktőzsde.		
Oszt. hitelrészvény	613.—	611.50
Magyar hitelrészvény	810.—	809.50
Oszt. magyar államvasut	691.—	698.25
Déli Vasut	117.—	—
Alpesi	908.—	907.50
Skoda	821.—	810.—
Oszt. koronajár.	82.20	—

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kötések átlagárát.
Fiumei 4%-os kölcsönköt.	92.—
Banca Fiumana	650.—
Fiumei Kereskedelmi Bank	295.—
Fiumei Népbank	112.—
Litorale Bank és Takaréksz.	240.—
I. Horvát Takarékpénztár	6100.—
„Indeficienter“ tengerhajóz.	500.—
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1400.—
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1030.—
Orient tengerhajózási társ.	1300.—
Ált. Forgalmi r. t. régi	1900.—
„uj	1760.—
Magyar Olajgyár	202.—
Austro-Americana	286.—
Navigazione Libera Triest	618.—
Oszt. Lloyd	568.—
Stabilimento Tecnico	9775.—
Ampelea Szeszpároló Rt.	431.—
I. Trieszti Rizsgyár	747.—
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	428.—
Spalatoí Portland Cement	382.—
Assicurazioni Generali Nap.	860.—
Riunione Adriatica	3330.—

A kinek eladó **használt butora van** vagy **olcsón akar butort venni** (részletfizetésre is) forduljon bizalommal

HERSKOVITS S. butorkerekedőnél

Via G. Parini 6. szám.

Telefon 12-03 szám.

LIDO PENSIO Abbaziában

A Súdstrandon a legjobb magyar otthon. Kérjünk prospektust) Legmésékeltbb árak Kötöny konyha, gyönyörű szobák.

Mindenkinek kedves

Ajándék

FIUME

kikötőből

1 zsák kávé

(en miniature) finom pörkölt kávéval töltve

Kapható - 3 minőségben - G. STOCHEL csemegüzletében.

Minden a kihordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

Távirat — Tefoeln.

—
A miniszterelnök Budapesten.
BUDAPEST, jul. 4. Gróf Tisza István miniszterelnök Gesztről a fővárosba érkezett.

—
Az igazságügyminiszter a fővárosban.
BUDAPEST, jul. 4. Balogh Jenő igazságügyminiszter szőnyi birtokáról, ahol pár napig tartózkodott, holnap visszatér Budapestre.

—
Letartóztatott kereskedő.
BUDAPEST, jul. 4. A rendőrség letartóztatta Páker Gyula fegyverneki kereskedőt, aki negyedmillió korona adósságot csinált és a csőd elől megszökött. A letartóztatott kereskedő beismerésben van és család bukás miatt megindítják ellene az eljárást. Még ma átkísérik az ügyéségi fogházba.

—
Az árvíz halottja.
LUGOS, jul. 4. Ábrahám Géza nagykas-télyi körjegyző tegnapelőtt este rosszul lett, de az orvos, akiért a család rögtön elküldött, az árvízborította uton nem tudott Nagykas-télyra menni. Mire másnap csónakot kerített, amelyen az orvos a beteghez mehetett, a körjegyző már meghalt. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a beteg életét egyszerű injekcióval meg lehetett volna menteni.

—
Merénylet Alfonz király ellen.
MADRID, jul. 4. Midón Alfonz király autójával tegnap délelőtt egy minisztertanácsos való részvétel céljából a miniszteri palotába fordult be, egy gyanús külsejű egyén hirtelen hátulról az autóra vetette magát. Azonban még mielőtt valamit is tehetett volna, a rendőrök lefogták. A király az incidenst nem is vette észre. A merénylet, kinek zsebében sok üvegeserepet találtak, Fernandez Paolnak hívják.

—
Autokatasztrófa.
VASVÁR, jul. 4. Tegnap este egy autómobil, melyben hat személy ült, összeütközött egy katonai szállítókoocsival. Három utas meghalt, hárman életveszélyes sérüléseket szenvedtek.

—
Nagy felhőszakadás.
POLA, jul. 4. Tegnap óriási felhőszakadás volt Pólában. 50 perc alatt 116 milliméteres tömeg esett. A tegnapi felhőszakadáshoz hasonló még nem mutatott a meteorológiai állomás.

—
Törökország új háborút akar.
KONSTANTINÁPOLY, jul. 4. A katonai liga élénk agitációt fejt ki, hogy rábírja a kormányt a Balkán-államok ellen való háborúra. Az általános hangulat a kormányra is átragadt és nem titok, hogy a hadügyminiszterium megtette a megfelelő intézkedéseket, mintha új háború előtt állana Törökország. A kisázsiai hadtestek parancsnokaihoz titkos utasítás ment, hogy készülődjenek és az elbocsájtott tartalékosokat hívják ismét fegyverbe. A főváros Répe olyan, mintha már kitört volna a háború. Az utcákon minduntalan nagy csapatok vonulnak végig, gyalogság, lovaság és tüzérség vegyest. Nem tudni, merre mentek. Nincs kizárva, hogy a kormány a belső zavargásokra való tekintettel, elszánja magát a háborúra a volt szövetségestársak ellen.

—
Törökország fenyegeti Bulgáriát.
LONDON, jul. 4. Porta — mint a Times jelenti — Oroszország útján felhívta Bulgária figyelmét arra, hogy a bolgár csapatok az ensmidiai vonalon Rodostót, valamint

KÖZGAZDASÁG.

+ A kereskedelmi szerződések revíziója

Bécsből jelentik: A kereskedelmi bizottság tegnap teljes ülést tartott, amelyben a balkáni államokkal kötendő szerződések ügyében állást foglalt. Weisskirchner polgármester az egyes osztályok működéséről tett jelentést. Vetter kereskedelmi tanácsos, a harmadik osztály ajánlatát terjesztette elő, amely felszólítja a kormányt, hogy a legfontosabb élelmieszközök olcsóbbá tétele és kivitel növelése érdekében a szerződések revíziója érdekében haladéktalanul kezdjék meg az előmunkálatokat. A javaslatok magukban foglalják a megfelelő irányelveket. Így pl. korlátlan hus- és élőmarhabehozatalt javasolnak.

+ **Nem lesz gyufatröszt.** Most már egészen bizonyos, hogy a gyufatröszt nem lesz meg, miután a nagybankok visszaléptek az üzlettől. A kormány nem akarta teljesíteni az ajánlattevők azt a kérését, hogy tíz évig monopóliumot adjon nekik, azért, hogy bizonyos idő letelte után az állam legyen kénytelen monopóliumot teremteni. És nem egyezett bele a kormány abba, hogy az árakat a tröszt maga szabja meg. Ezért az eljárásért a pénzügyi kormányt elismerés illeti, amit készséggel konstatálunk.

+ **Csökkennek Szerbia jövedelmei.** A háboru alatt erősen visszaestek Szerbia egyedárusági jövedelmei. Májusban 1912. májusával szemben 0.74 millió frankkal, áprilisban 0.80 millió frankkal apadtak a monopólium-bevételek. A folyó évben eddig a monopolizált cikkek után befolyt jövedelem összesen 17.79 millió frankra rug, ami 5.76 milliós csökkenést jelent a múlt év hasonló időszakával szemben. Ehhez a pénzügyminiszterium átutalt 4.90 milliót, úgy, hogy a pénzállomány összesen 22.69 millió frank volt. Ebből az államadóságokra 17.47 millió, nyersanyag bevásárlására 3.46 milliót igényeltek. Május végén tehát a szerb állampénztár a múlt évi két millió 940.000 frankkal szemben, csak nyolevanezer és 270 frankot mutatott ki.

+ **A magántisztviselők és kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyai.** A kereskedelmi minisztérium törvényelőkészítő bizottsága tegnap tárgyalta le Matlekovic Sándor elnöklésével a magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak jogviszonyainak rendezésére vonatkozó törvényjavaslatot, Beöthy László kereskedelemügyi miniszter még az ősz előtt szaktanácskozássra hívja meg az összes érdekelt testületeket. A szaktanácskozás után a kereskedelmi miniszter az őszi ülészak elején a képviselőház elé terjeszti a törvényjavaslatot, mely főleg a munkaidő, a felmondási idő, a szabadságidő a fizetés és az egész országra kiterjedő egyetemes záróra kérdését kívánja szabályozni, módot és lehetőséget nyújtott egyben arra is, hogy a nagyobb cégek és vállalatok az alkalmazottak testületeivel időről-időre kollektív szerződéseket létesíthessenek.

Nyomatott a „POLINNIA“ Fiumei Kereskedelmi Nyomdában (Telefon száma 400).

Magyar-Horvát tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume

Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből, Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa), Castelnovo és Cattaróba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra. Cattaróig csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyors-hajóösszeköttetés.

Fiume-Ancona: hetenként 2-3 gyors-hajóösszeköttetés.

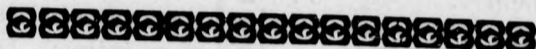
Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzök közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak. Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfú-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellékével vannak felszerelve.

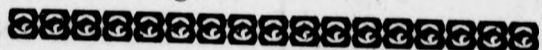
Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyirodája.

Több különálló

két és három szobás

lakás a szükséges mellékkeliségekkel kiadható. Ertekezni lehet a Fiumei Építő Részv. Társ. irodájában Via Clotilde 4 I. vagy az Építő Részv. Társ. telepén Via Valscurignén.-

Fiumei első magyar rizshántoló- és rizskeményítőgyár részv. - társaság.

F I U M E.

Különlegesség

FÉNYKEMÉNYÍTŐ

táblácskákban.

VÉDJEGY.

A vegyi tisztaságért a gyár kezekedik.

Grand Magazin alla Convenienza

NEMES HENRIK fióközlete
Fiume, Piazza Scarpa 4.

Férfi-, női-, gyermek fehérneműk, aljak bluzok, harisnyák, kézimunkák, kellékek, stb. stb. szolid, szabott áron.

Katonai és egyenruházati cikkek gyári raktára. Legnagyobb és legjobb bevásárlási forrás.

Az előrehaladt idény miatt!

Bátorkodunk ezennel a következő cikket mélyen leszállított árak mellett ajánlani:

Levantine, szegélylyel garantált szinek

à Kor. —.48

Fehér ruhavászon bosnyák módra

à Kor. —.26

Csikos creppon legújabb divat

à Kor. —.38

Percail, elegáns minták

à Kor. --.50

Panama, minden modern színben

à Kor. --.90

Szinezett zefir, legújabb minták

à Kor. --.85

Voil de Laine, tiszta gyapju modern minták

à Kor. 1.--

Eponge (szivacsos) minden színben sima és mintázott.

Tisztelettel

WEISS M.

FIUME, CORSO 11.

Trieszt Corso 9.

Bécs IX.

Szabott árak.

Divat- és kézműárucikkek, férfiruhaszövetek, selyemárak, szőnyegek, butorszövetek, fehérneműk, gyapotárak, női- és gyermekkonfekciók, csipkék, himzések, szalagok és az összes felszerelési cikkek eladása

ADRIA szálloda és étterem

Adamich - utca

Tulajdonos: DE NEGRI TRANQUILLO

Kedvelt találkozóhely

A városcentrumában, a hajóállomások közelében villamos vasúti megállóhely. Pompás kilátás a tengerre. Kényelmes és elegáns szobák, fürdők villanyvilágítás, mérsékelt, árak.

Kitűnő német és olasz konyha.

A legjobb dalmát és házi borok, állandóan friss sör.

ROSENBERGER B.

és testvére butorraktára

Fiume Corso 34 (Struppi káz) Telef. 504.

LINOLEUM

!! RITKA ALKALOM !!

Uj küldemény érkezett Linoleum-szőnyegekben, bordúrral és fémsarokkal,

150x200 nagyság	K	8.50	darabja
200x250	"	K 14.—	"
200x300	"	K 17.—	"

Viaszkosvászon

78 cm. magas méterenként	Kor.	1.70
110 cm. magas méterenként	Kor.	2.10
115 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum futók

67 cm. magas méterenként	Kor.	1.60
90 cm. magas méterenként	Kor.	1.10
100 cm. magas méterenként	Kor.	2.50

Linoleum, fürdő-, háló- és ebédlőszobák lefedésére m²-kint Kor. 2.50.

Padlók lefedését saját munkásaink által vállaljuk. Költségvetés ingyen és bérmentve.

Haas Leopold - Fiume

CORSO 6.

Kawa-Santal-Kapszulák kitűnő szer húgyvesztés ellen. Meglepően gyors hatás. 1 doboz ára 3 korona.

Dr. Bota-Injekció ezzel egyidejűleg használva. Orvosi ajánlva. 1 üveg 1 kor. 60 fill.; ehhez egy fecskendező férfiakra vagy nőknek 1 kor. 50 fill. Eredményért kezesség.

Universal-Fluid felülmulhatatlan hatású testszaggatásnál, reuma-, csuszfej-, fogfájásnál és bőrvizketegségnél. 1 próba üvegese 40 fill. 1 nagy üveg 1 kor. 50 fill.

SKRIBANEK K. M. gyógyszertára a „Kereszt“-hez,

Temesvár, Erzsébetváros, XIV., Hunyadi-ut 30.

Viszontelárusítók jól fizetve.

Cantridai fürdő és vendéglő

Tengeri fürdő, 250 szép kabinnal és napkurára szolgáló külön terrasszal. Nagy árnyas vendéglői kert terrasszal és tekepályával. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiumétól a fürdőig. Vasár-és ünnepnapokon délután zene-hangverseny.

Fürdőjegyek fehérneművel 40 fillér.

Olcsó bérletjegyek.

MOST NYILT MEG!

BAJIN Z.-Fiume Piazza Andrassy.

Nődivat — kézmű — és rövidárkereskedése.

MERCEDES

Az autók királya!

== Bárdi r. t. ==

Budapest VI Lehel-utca 25 sz.

Városi üzlet: V. Mária Valeria u. 1.

Dunántuli fiók: **GYÖR.**

SCHÖN I. — Szépség és hajápolási terme — SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- ápolás (manicúr, villanyos arcmassázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

33 óceánjáró

33 óceánjáró

Austro Americana - Trieszt.

Rendes személy- és áru forgalom, Észak- és Dél-Amerika, Görögország, Olaszország, Délafrika és Spanyolország felé.

Személyszállítás Triesztből Newyorkba:

a Martha Washington gőzessel jul. 5-én,
a Kaiser Franz Joseph I. gőzessel jul. 12-én
az Eugenia gőzessel jul. 19-én

Triesztből Quebeche és Montreálba

a Canada gőzessel jul. 19-én

Áruszállítás Triesztből Philadelphiába:

a Clara gőzessel jul. 25-én
Triesztből Newyorkba és Philadelphiába:
a Marianne gőzessel jul. 15-én

Triesztből Havanna és Neworleánsba:

a Giulia gőzessel jul. 9-én
Triesztből Patras, Almeira, Las Palmas,
Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos-Ayresbe a Sofia Hohenberg jul. 24-én
Triesztből Rio de Janeiro, Buenos Ayresbe:
a Teresa gőzessel jul 20 és 30 között.

Közelebbi felvilágosításokkal az igazgatóság Triesztben, Via Molino piccolo 2, szolgál.

Wetzler Testvérek azelőtt Gondrand Testvérek, Nemzetközi Szállító Rt. fiókja Trieszt.

A legmegfelelőbb gyűjtőforgalom, különösen élelmiszereknek, Trieszttől Bécsig. Közvetlen fuvardíjtelek magyar és dalmát kikötőkből Bécsbe.

Aki szobaleányt, szakácsnőt, inást, pincért, vagy bármely alkalmazottat keres, forduljon bizalommal

Logarić J. közvetítő irodájához

Via Carducci 8. Telefon sz. 15-87.

Üres lakások és butozott szobák szintén közvetítettek.